

Børne- og Socialministeriet
Holmens Kanal 22
1060 København K.

Ruds Vedby, den 28. maj 2020

Høringssvar til Høring over udkast til ændring af administrative forskrifter som følge af lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om Familieretshuset, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Afskaffelse af tvungen delt bopæl og refleksionsperioden samt opfølgning på etableringen af det nye familieretlige system m.v.)

Foreningen Stop Vold mod Børn fremsender hermed høringssvar vedrørende ændring af administrative forskrifter som følge af lov om ændring af forældreansvarsloven, lov om Familieretshuset, lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Afskaffelse af tvungen delt bopæl og refleksionsperioden samt opfølgning på etableringen af det nye familieretlige system m.v.) jf. L 183 af 29. april 2020.

Indledningsvist gives en introduktion til de problemstillinger vores forening dagligt præsenteres for med eksempler på arbitrær sagsbehandling og differentieret praksis i kommunerne, Familieretshuset og Familieretterne.

Vi ser gerne, at danske myndigheder sikrer, at evidensbaseret materiale inkluderes i sagsbehandlingerne og medarbejderne specialuddannes så sagsbehandlingen altid følger lovgivningen og Danmarks internationale forpligtelser samt sikrer at barnets bedste altid iagttages. Dette sker ikke i øjeblikket hvilket medfører lovstridig sagsbehandling til stor skade for børn og forældre.

Vi anmoder derfor Social- og Indenrigsministeriet om at definere *barnets bedste*, da dette pt. er et begreb, som på tværs af sektorerne fortolkes meget forskelligt til stor ugunst for børn og forældre.

Den manglende voldsfaglighed hos myndighederne bevirker, at afgørelser træffes i strid med barnets bedste, hvorfor vi anbefaler, at der ved lov stilles krav om og tilrettelægges en adækvat uddannelse til de myndighedspersoner, som beskæftiger sig med § 7 sagerne i Familieretshuset og i kommunerne, herunder også de psykologer der benyttes af myndighederne. Tillige støtter vi FN's (CEDAWS) anbefaling fra 2016 om, at det gøres obligatorisk for danske dommere, som afsiger dom i § 7 sagerne, at tilegne sig passende voldsfaglighed.

Taget den nuværende situation i betragtning med behandlingstider på mere end et år fra en anmodning om ændring i forældremyndighed, bopæl og/eller samvær indløber fra en forælder eller et barn, indtil sagen er færdigbehandlet ved familieretten, forudser vi store udfordringer på det familieretlige område fremadrettet.

Med Venlig Hilsen

Foreningen Stop Vold mod Børn

INDHOLD

Introduktion	3
Høring	7
Bilag A: Vejledning om Familieretshuset	8
Bilag B: Vejledning om Familieretshusets forkyndelse m.v. af meddelelser i konkrete sager	11
Bilag C: Vejledning om børne- og ægtefællebidrag	11
Bilag D: Vejledning om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær	11
Bilag E: Bekendtgørelse om navne	11
Bilag F: Vejledning om navne	11
Bilag G: Vejledning om Familieretshusets behandling af faderskabssager	11
Bilag H: Vejledning om registrering af faderskab og medmoderskab i forbindelse med anmeldelse af barnets fødsel	11
Bilag I: Vejledning om adoption	11
Bilag J: Vejledning om frigivelse af børn til national adoption	12
Bilag K: Bekendtgørelse om separation og skilsmisse	22
Bilag L: Vejledning om separation og skilsmisse	22
Bilag M: Vejledning om behandlingen af pensionsrettigheder ved separation, skilsmisse og død	22
Arbitrær adfærd	22
Generelle bemærkninger	26

Introduktion

Foreningen Stop Vold mod Børn har i mere end to år fulgt det familieretslige område og kan desværre for nuværende konkludere, at der er store udfordringer på området, hvilket påvirker trivslen hos børn og forældre.

Det er mere end et år siden, at den reviderede forældreansvarslov trådte i kraft og det er endnu ikke lykkedes, at få ændret praksis på området, hvorfor et stort antal voldsramte forældre og børn stadig udsættes for ydmygende, skadende og traumatisk behandling ved Familieretshuset, kommunerne og Familieretten. Fravigelse af objektivitetsprincippet, magtfordrejning, partiskhed og sagsbehandling uden for det af myndigheden givne ressort- og kompetenceområde bevirker, at forældre og børn kan opleve sagsforløb som både krænkende og fjendtlige. I sådanne sagsforløb fremstår den sagsbehandlende myndighed som konfliktskabende, hvor især den manglende voldsfaglighed ses som værende af afgørende betydning for det utilfredsstillende og i flere tilfælde direkte skadende forløb.

Den manglende voldsfaglighed bevirker alt for ofte, at ofrene for vold anses af myndighederne som usamarbejdsvillige. Den latente holdning om, at voldsramte forældre er usamarbejdsvillige og "besværlige" er en overført praksis fra forældreansvarsloven af 2007, hvorfor der rejses kritik af, at der endnu ikke er iværksat en decideret uddannelse i voldsfaglighed til de myndighedsmedarbejdere, som træffer afgørelser og sagsbehandler sager hvori der indgår vold.

Vi har det seneste år modtaget et stigende antal henvendelser angående tvangsudlevering af voldsramte mødres beskyttede adresser ved Familieretterne. Når voldsramte forældre tvinges til, at udlevere deres beskyttede adresser til den voldelige forælder forøges risikoen markant for, at børnene bliver vidne til vold.

Den manglende voldsfaglighed bevirker en differentieret praksis hvor *barnets bedste* fortolkes vilkårligt afhængig af den enkelte medarbejders eller dommers subjektive forståelse af voldsproblematikkerne. Vi kan til eksempel nævne en sag om forældremyndighed og samvær, som blev afgjort i Århus Byret i sommeren 2019. Sagen omhandlede en mor og et 2-årigt barn, som gentagne gange havde været indlagt på hospitalet grundet vold fra faderen. Moderen fremstod på grund af volden selvsagt krisepræget. På grund af den manglende voldsfaglighed i kommunen opfattede man moderens belastningsreaktioner som uvilje til at samarbejde. Kommunens sagsbehandler opfordrer derfor faderen til at søge fuld forældremyndighed, hvorfor han opstarter en sag med henblik på, at få den fulde forældremyndighed. Faderen havde weekendsamvær hver anden weekend fastsat af Statsforvaltningen, hvilket han ønskede øget. Med seks dages mellemrum træffes der sommeren 2019 to afgørelser ved byretten i Århus i medfør af Forældreansvarsloven af 1. april 2019. Først træffes der afgørelse om forældremyndigheden, hvor den fulde forældremyndighed tillægges faderen idet han anses for *bedst til at samarbejde*, hvilket dommeren finder er til barnets bedste. Seks dage senere træffer en anden dommer afgørelse om

samvær. Dommeren stadfæster det af Statsforvaltningen fastsatte samvær med begrundelse i, at der er et dårligt samarbejde mellem forældrene samt vold, hvorfor dommeren anså det, at være til barnets bedste, at have en stabil og rolig hverdag hos sin primære omsorgsperson, som er moderen.

Disse to meget forskellige afgørelser og begrundelser i den samme sag viser tydeligt, hvorledes domme afsiges på baggrund af dommernes egen forståelse af hvad der er til barnets bedste. Sagen viser også, at medarbejderne i kommunerne ikke besidder den forståelse, empati og faglighed det kræves for, at sagsbehandle sager om vold.

Når en socialsag i kommunen fejlbehandles følger fejlbehandlingen og socialrådgiverens personlige bias med ind i domstolene og i Familieretshuset. Det er derfor afgørende for retssikkerheden, at kommunale medarbejdere uddannes til, at varetage sager hvori der indgår vold. Det er også afgørende at Familieretshuset altid selv oplyser sagerne, hvilket ikke sker og alt for ofte baseres afgørelser i Familieretshuset på udtalelser fra kommunen.

Den politiske hensigt med lovgivningen ses ikke opfyldt med den nuværende praksis på familieretsområdet. De statistiske tal omhandlende vold mod kvinder og børn samt det høje antal mødre og børn, som årligt beskyttes på krisecentre, ses ikke reflekteret i afgørelserne ved Familieretshuset og domstolene. Når myndighederne ikke beskytter voldsramte forældre og børn resulterer det i, at et højt antal voldsramte mødre og børn tvinges til, at acceptere vold som et livsvilkår. Vi ser en klar tendens, hvor den voldelige forældre får forældremyndigheden eller bopælen over barnet for at "få ro". I disse sager kan den ikke-voldelige forælder miste kontakten til barnet fordi man i kommunerne, Familieretshuset og Familieretten har et excessivt fokus på samarbejde fremfor beskyttelse, tryghed og trivsel.

De lange ventetider i Familieretshuset med efterfølgende lange sagsbehandlingsperioder i både Familieretshuset og Familieretten bevirker, at der f.eks. ikke fastsættes reelt samvær. Midlertidige løsninger såsom overvåget samvær eller kontaktbevarende samvær får således lov til at fortsætte i uforsvarligt lange perioder, hvilket ikke er i barnets tarv. Til eksempel har vi en sag, hvor der i halvandet år ikke er fastsat samvær mellem en forælder og dennes to børn. Der blev truffet en midlertidig afgørelse i januar 2019 om overvåget samvær én gang om måneden i halvanden time indtil sagen var færdigbehandlet. Forælderen har ingen misbrugsproblemer, der er ingen historik med omsorgssvigt, psykisk eller fysisk vold eller nogen andre former for indskrænkede forældreverner, men sagen vedrørende forældremyndighed, samvær og bopæl har trukket ud og har i mere end ét år været til behandling i Familieretten i Københavns Byret. Begge børn reagerer på både samværsformen og savnet over deres ene forælder. Savnet og reaktionerne børnene fremstår med er blevet så voldsomme, at børnenes bopælskommune har foranstaltet

psykologhjælp til begge børn. Skoleudtalelser viser, at især det ene barn lider, idet barnet ikke kan koncentrere sig i skolen, bryder sammen i gråd i klassen og udviser belastningsreaktioner grundet den lange separation fra sin ene forælder. Langtidsskadevirkningerne for børnene i denne sag kan være udvikling af tilknytningsforstyrrelser, angst og depression, som vil påvirke livskvaliteten langt ind i voksenlivet.

Undersøgelser viser at børn fra 5 år og derunder, som adskilles fra sin primære omsorgsperson i 30 dage har en signifikant øget risiko for, at udvikle borderline personlighedsforstyrrelser i teenageårene¹. Man ved også, at kortere adskillelisesperioder på en uge og op til 30 dage mellem barnet og dets primære omsorgsperson er så stressende for barnet, at det kan lede til mangelfulde akademiske færdigheder senere i barnets liv². Derudover er det påvist, at adskillelse mellem et barn og dets mor resulterer i at barnet kan udvikle vedvarende aggressiv og negativ adfærd³. Hos piger ses en alt for tidlig seksuel debut og generelle tilpasningsproblemer i teenageårene og pre-teenageårene korreleret til adskillelse og afbrydelser i tilknytningen mellem barnet og dets primære omsorgsperson og dermed implicit svigt af barnets behov for en tryk tilknytning⁴. Et stort dansk studie fra 2007 fastlog, at den gennemgående årsag til udviklingen af skizofreni, bipolare lidelser og/eller svær depression i teenagealderen samt i voksenlivet, er adskillelse fra sin primære omsorgsperson i barndommen⁵. Dette støttes af en undersøgelse fra 1999, som også finder at skizofreni og personlighedsforstyrrelser er tæt knyttet til adskillelse mellem barn og dets primære omsorgsperson⁶. Når børn separeres i længere tid fra deres forældre medfører det neurologiske skader (hjerneskader) som er irreversible⁷, hvorfor det er af stor betydning, at medarbejderne i Familieretshuset og Familieretten, herunder også psykologerne, får den nødvendige uddannelse i børns sundhed og trivsel.

---

¹ Crawford TN, Cohen PR, Chen H, Anglin DM & Ehrensaft M (2009) *Early maternal separation and the trajectory of borderline personality disorder symptoms*. Development and Psychopathology. Vol.21, pp.1013-1030.

² Leventhal T. & Brooks-Gunn J. (2000) *Entrances and Exits in children's lives: Associations between household events and test scores*. New York: Teachers College, Columbia University. Unpublished Manuscript.

³ Howard K, Martin A, Berlin LJ, Brooks-Gunn J. (2011) *Early Mother-Child Separation, Parenting, and Child Well-Being in Early Head Start Families*. Attachment Human Development. Vol.13, Issue 1, pp. 5-26 (doi: 10.1080/14616734.2010.488119)

⁴ Adam EK. & Chase-Lansdale PL. (2002) *Home sweet home(s): Parental separations. Residential moves, and adjustment problems in low-income adolescent girls*. Developmental Psychology. Vol. 38, pp.792-805.

⁵ Laursen, TM. Munk-Olsen, T. Nordentoft, M. Mortensen, PB. (2007) *A comparison of selected risk factors for Unipolar Depressive Disorder, Bipolar Affective Disorder, Schizoaffective Disorder, and Schizophrenia from a Danish population-based cohort*. Journal Clinical Psychiatry. Vol.68. pp.1673-81.

⁶ Agid O. et al. (1999) *Environment and vulnerability to major psychiatric illness: a case control study of early parental loss in major depression, bipolar disorder and schizophrenia*. Molecular Psychiatry. Vol. 4, pp. 163-172.

⁷ How does parental separation affect a child's brain? (2018) <https://www.brainfacts.org/thinking-sensing-and-behaving/childhood-and-adolescence/2018/how-does-parental-separation-affect-a-childs-brain-062218>

Sagen understreger hvorledes overvåget samvær udnyttes som midlertidige løsninger til stor skade for børnene. Der bør derfor kun fastsættes overvåget samvær hvis der er en reel fare for barnets psykiske og fysiske helbred i en forælders varetægt. Det er vigtigt at Børneenheden i Familieretshuset i langt højere grad benyttes i sagerne som behandles i Familieretssystemet og i Familieretshuset. I denne sag er børnene ikke blevet tilbudt kontakt til Børneenheden. Havde man givet børnene denne mulighed havde man internt kunne observere den manglende trivsel og belastningsreaktionerne hos børnene og derved få fremskyndet sagen i Familieretten. Endnu bedre kunne en børnesamtale have forhindret, at børnene skulle i så voldsom mistrivsel, at de nu modtager massive støtte- og hjælpeforanstaltninger i bopælskommunen.

Angst og depression hos børn og unge er steget med 200 % i de seneste elleve år og hver 5. ung har dårligt mentalt helbred⁸. Det er foruroligende tal og den kraftige stigning ses i perioden hvor Forældreansvarsloven af 2007 blev praktiseret uden hensyn til tilknytning, trivsel og beskyttelse. Forældreansvarsloven af 2007 blev erklæret konventionsstridig af FN (CEDAW) i 2016⁹, men allerede i 2013 kritiserede EU den manglende beskyttelse af voldsramte børn og forældre¹⁰. I 2017 rejste GREVIO (Europarådet) kritik af den manglende voldsfaglighed i Statsforvaltningen og kønsneutrale attitude til vold generelt¹¹. I 2011 viser Socialstyrelsens undersøgelse, at myndighedernes håndtering af forældremyndigheds-, bopæls- og samværsager ikke beskytter børnene mod vold og pædofili¹² og Syddansk Universitet fremkommer i 2013 med en undersøgelse der viser, at myndighederne ikke beskytter kvinder og børn mod forfølgelse¹³.

Vi ser desværre, at den praksis på det familieretslige område, som har modtaget graverende kritik fra internationale såvel som nationale myndigheder er uændret i maj 2020. Vi anerkender, at "frontlinjen" til beskyttelse af vold mod børn og kvinder, har fået bedre kår og flere ressourcer tilført det seneste år. Indsatser fra "frontlinjen" vil dog blive elimineret i det øjeblik en sag, hvori

---

⁸ Børns Vilkår (2019) Stop tsunamien af psykisk mistrivsel blandt børn og unge. <https://bornsvilkar.dk/nyheder/stop-tsunamien-af-psykisk-mistrivsel-blandt-boern-og-unge/>

⁹ The Committee on the Elimination of Discrimination against Women (CEDAW), (2016). Communication No. 46/2012 M.W. v. Denmark. *Follow-up observations of the Government of Denmark*, Copenhagen.

¹⁰ Werthmann, A. Jahr, P. & Angulo, Cl., European Parliament (2013) *The European Parliament Committee: Fact finding report*.

¹¹ GREVIO (2017) *Violence against women and domestic violence*, Denmark. Strasbourg: Council of Europe. URL: www.coe.int/Conventionviolence

¹² Socialstyrelsen (2011) *Børn og Kvinder i Familier med Vold*. Servicestyrelsen: Børn og Unge, sagsnr. 11/024742

¹³ Schandorph, S. & Elklit, A. (2013) *Med Barnet som Gidsel – Stalking af Mødre*. Videnscenter for Traumatologi: Syddansk Universitet (SDU)

der indgår vold, lander hos en myndighedsmedarbejder uden voldsfaglighed. Hvis der ikke er voldsfaglighed til stede hos de myndigheder, som træffer afgørelse i forældremyndighedssager, vil indsatser og ressourcer i medfør af krisecentrene og de ambulante rådgivningers faglige arbejde fortabes.

Vi anbefaler derfor, at der iværksættes en uddannelse til myndighedsmedarbejdere, som arbejder på det familieretlige område, herunder også dommere og psykologer. En autoriseret psykolog har ikke nødvendigvis voldsfaglighed og derfor er der ingen garanti for, at psykologen som benyttes ved domstolen eller i Familieretshuset, reelt har den faglighed det kræves for, at vurdere hvilken forælder der er bedst egnet til, at beskytte et barn mod vold og mistriksel. Det er ofte de samme psykologer som bruges ved Familieretterne og taget i betragtning, at disse psykologer også udnævnes som dommere, finder vi det af hastende karakter, at tilbyde disse psykologer uddannelse i voldsfaglighed. Uddannelse skal indeholde minimum 60 ECTS points og tilbydes uden egenbetaling.

Idet barnets bedste ikke er et defineret begreb, men afhænger af den enkelte medarbejders skøn anbefaler vi, at man får defineret barnets bedste i henhold til FNs Konvention om Barnets Rettigheder (Børnekonventionen) og får denne definition indskrevet i Forældreansvarsloven.

Høring

Indledningsvist bemærkes det, at vi støtter forslaget om, at afskaffe tvungen delt bopæl og refleksionsperioden i henhold til forslag i ægteskabsloven som Social- og Indenrigsministeriet er fremkommet med, jf. §§ 29, 41 og 42.

Det bemærkes at Byretterne, Vestre Landsret, Østre Landsret, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolenes Tjenestemandsförening, Domstolsstyrelsen er på høringslisten.

Det følger af Grundlovens § 3, at domstolene henhører under den dømmende magt og ikke under den lovgivende magt.

Det følger af Magtfordelingsprincippet, at dette princip, er et grundlæggende princip, der skal gøre sig gældende i en retsstat således, at den lovgivende, den udøvende og dømmende magt, kan kontrollere hinanden for magtmisbrug mod befolkningen. Dette kan i midlertidig ikke lade sig gøre, når de tre grene ikke er adskilt og når personer fra grenene bevæger sig ind over andre grene.

Det følger af EMRK art. 6, at magtfordelingsprincippet, er det bærende element for en retsstat, hvorfor der rejses kritik af, at domstolene er med i det lovforberedende arbejde.

Bilag A: Vejledning om Familieretshuset

Vejledningen til Familieretshuset ses for nuværende ikke opfyldt idet vi ikke kan konstatere, at hensynet til barnet og barnets trivsel sættes først i de afgørelser der træffes. Den praksis som Forældreansvarsloven af 2007 foranledigede ses stadig udført, hvor børn og forældre, som udsættes for vold eller overgreb fra en medforælder, ikke beskyttes behørigt. Det er de samme medarbejdere som fortsat praktiserer en lemfældig, fjendtlig og skadende sagsbehandling. Sagsbehandlerne er ikke uddannet i konflikthåndtering og i flere sager ser vi, at det er Familieretshusets medarbejdere, som ved møder konfliktoptrapper qua en krænkende, u-empatisk og usaglig holdning og attitude til forældrene. De tilbagemeldinger vi modtager fra forældre, som har deltaget i møder i Familieretshuset, tyder ikke på at medarbejderne yder den støtte og rådgivning, som loven med tilhørende vejledning ellers foreskriver de skal.

Vi oplever at anbefalingerne om, at beskytte voldsramte børn og mødre, desværre ofte ignoreres og der er opstået en diskurs som går igen igennem hele systemet. Idet kommunernes håndtering af børnesager foregriber afgørelserne ved den videre behandling hos Familieretshuset og ved domstolene er det derfor magtpåliggende, at Familieretshuset og domstolene i praksis selv oplyser sagerne ud fra et upartisk og objektivt perspektiv og grundlag.

I dag sidder der f.eks. en enkelt socialrådgiver på en familiesag i kommunen. Familiesagen kan være startet op af en forælder som beder om hjælp og støtte til at håndtere vold, chikane og overgreb i samværssituationer.

Socialrådgiverne er ikke kvalificeret til at håndtere familiesager hvor der indgår vold og chikane og derfor bliver socialrådgiverens egne skøn og vurderinger grundlaget i sådan en familiesag. I mange tilfælde er socialrådgiveren helt nyuddannet, meget ung uden egne børn og disse unge personer har ingen forudsætninger for, at vurdere komplekse familiesager. Alligevel bliver denne ene socialrådgivers udtalelser og afgørelser afgørende i Familieretshuset og ved domstolene. Her oplever alt for mange mødre, at anklager om at de er psykisk ustabile og psykisk syge uden dokumentation pludselig bliver et faktum. Selv når en mor fremskaffer psykiatriske erklæringer på at hun er normal tillægges anklagen om psykisk sygdom højere vægt end at hun har været udsat for vold.

Der sker således en fordrejning af sagens fakta. En socialrådgiver kan derfor udgøre både anklager og dommer i en familiesag og det sker tit, at socialrådgivere truer voldsramte forældre med tvangsanbringelse, når disse protesterer imod nogle af socialrådgiverens antagelser, skøn og vurderinger.

Klager man f.eks. til Familieretshuset over deres manglende iagttagelse af menneskerettighederne og overholdelse af lovgivningen, herunder vejledninger og betænkninger, får man ofte et svar tilbage fra en leder der postulerer, at de har overholdt både menneskerettigheder og lovgivningen i den pågældende sag. Der er dog ingen eksempler eller begrundelse på hvorfor de synes det.

Der er intet tilsyn med Familieretshuset og der mangler i høj grad en tilsynsenhed eller en klageinstans hvor forældre og børn kan henvende sig såfremt hensigten med loven ikke efterkommes i Familieretshuset. Domstolene fungerer ikke som hverken klage- eller tilsynsmyndighed og er i sagens natur afhængig af en god dialog og samarbejde med Familieretshuset. Familieretten kan i øvrigt afvise at behandle en sag, hvor Familieretshuset allerede selv har behandlet en klage over sig selv.

Staten skal alene stille økonomi til rådighed for barnets frie valg til en repræsentant. Et barn har, i medfør af EMRK art. 6, stk. 2, ret til selv at vælge en repræsentant og det følger af Børnekonventionens artikel 9, at barnet har ret til at blive hørt.

Af fortolkningen til Artikel 9 fremgår bl.a. følgende:

“Some countries entered reservations to article 9 on the grounds that their social work authorities had powers to take children into care without a court hearing or judicial review. This is not compatible with the rights of the child.”

Kilde: IMPLEMENTATION HANDBOOK FOR THE CONVENTION ON THE RIGHTS OF THE CHILD
United Nations Children’s Fund (UNICEF). side 129.

Familieretshusets personale anses i øvrigt for inhabile såfremt barnet ikke er enig i afgørelsen fra Familieretshuset, hvorfor dette personale ikke kan bistå barnet i sagen – ej heller ved domstolene.

Det skal indføres i loven, at ethvert barn uanset alder, har ret til at blive hørt og skal lade sig bistå af en repræsentant såfremt det omhandler indgribende forhold omkring barnet.

*Article 12(2) does not specify when the child should be heard directly and when through a representative, but given the general right under 12(1) for children to “express those views freely in all matters affecting the child”, it should be assumed that wherever children wish to speak directly to the adjudicators, this should be arranged, but that, in addition, where children are not able to represent their views adequately (through incapacity or because they need an advocate in an adversarial system), appropriate arrangements should be made. However States must recognize that appointing a person to represent the child’s best interests is **not** the same as children being*

given “an opportunity to ... make their views known” (article 9(2)) or “to be heard” (article 12(2)). Professional opinion as to the child’s best interests may sometimes conflict with the child’s own view of what is best. In such circumstances, States are obliged under the Convention to ensure that the child’s views are also heard.

Kilde:(IMPLEMENTATION HANDBOOK FOR THE CONVENTION ON THE RIGHTS OF THE CHILD United Nations Children’s Fund (UNICEF). side 129.

Familieretshuset skal ikke have bemyndigelse til, at kunne tilsidesætte barnets ret til barnets repræsentant og /eller barnets bisidder og et barn uagtet alder skal have ret til at blive hørt og til at lade sig bistå af en repræsentant, der kan sikre barnets rettigheder. Vi har bemærket, at alt for få børn får tilbudt kontaktperson og/eller bisidder i Familieretshuset og Familieretten.

Vi har bemærket at Familieretshuset i højere grad end Statsforvaltningen tvinger samværsforældre til at undergå psykologiske evalueringer, test og undersøgelser uden at der foreligger noget i sagens oplysninger der godtgør, at en enkelt forælder skal underkastes disse ofte ydmygende undersøgelser. Sagen bliver herefter udelukkende afgjort på baggrund af udfaldet af undersøgelsen af den ene forælder, hvilket ikke imødekommer vejledningen om helhedsorienterede indsatser og undersøgelser. Hvis der skal foretages undersøgelser bør det være børnesagkyndige undersøgelser med henblik på at perspektivere barnets bedste og trivsel. Det er kritisabelt, når Familieretshuset og familieretterne glemmer, at holde fokus på familien og barnet og i stedet for udelukkende fokuserer på en enkelt forælder.

I disse sager bør den forælder som skal undersøges, som minimum, selv have lov til at pege på de psykologer som kunne foretage undersøgelsen. Dette tillades aldrig af Familieretshuset eller Familieretten, hvilket er stærkt kritisabelt idet retssikkerheden krænkes.

I det hele taget finder vi, at Forældreansvarsloven af 1. april 2019 ikke lever op til forventningerne og den politiske hensigt om, at hensynet til barnets bedste og trivsel altid skal komme først. Vi ser desværre at de samme dommere fortsætter med at træffe skadelige afgørelser uden hensyntagen til vold og tilknytning og direkte modstridende barnets ønsker.

Vi finder tillige at vejledningen til Forældreansvarsloven ikke er gældende i sager hvori der indgår vold, hvilket vi finder yderst bekymrende. Børn flyttes fortsat over til voldelige forældre fordi det er nemmest for myndighederne. Det er dog til stor skade for disse børn når de skal vokse op hos en forælder som har udøvet vold mod barnet eller barnets anden forælder og hvor tilknytningen derfor ofte er spinkel. Familieretshuset og familieretterne anerkender ikke krisecentererklæringer og voldsramte mødre bliver stadig bedt om at tie stille.

Bilag B: Vejledning om Familieretshusets forkyndelse m.v. af meddelelser i konkrete sager

Ingen bemærkninger

Bilag C: Vejledning om børne- og ægtefællebidrag

Ingen bemærkninger

Bilag D: Vejledning om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær

Se bemærkninger under bilag A og øvrige høringssvar

Bilag E: Bekendtgørelse om navne

Ingen bemærkninger

Bilag F: Vejledning om navne

Ingen bemærkninger

Bilag G: Vejledning om Familieretshusets behandling af faderskabssager

Ingen bemærkninger

Bilag H: Vejledning om registrering af faderskab og medmoderskab i forbindelse med

anmeldelse af barnets fødsel

Ingen bemærkninger

Bilag I: Vejledning om adoption

Sagsbehandlingen i kommunerne skal leve op til gældende lov, og ikke være subjektiv og mangelfuld, som sagsbehandlingen ses at være på nuværende tidspunkt. Der skal være mulighed for parterne at kræve, at det er sandfærdige og dokumenterede oplysninger, der kommer fra kommunalbestyrelsen til Familieretshuset således, at fejlene ikke videreføres til Familieretshuset, som man ser det i dag mellem kommunalbestyrelsen, Familieretshuset og domstolene, hvor fejlene ikke rettes op, men blot tager til i styrke. Retssikkerheden skal være i overensstemmelse med kravene i EMRK art. 6.

Den 10. september 2019 tabte Norge en sag om bortadoption i Storkammeret ved Menneskerettighedsdomstolen i Strasbourg. En dom som også er gældende for danske myndigheder, blandt andet fordi international ret overtrumfer national ret.

Norge blev dømt for ikke at overholde art. 8 i menneskerettighederne¹⁴, og det blev gjort gældende at norske myndigheder ikke havde oplyst sagen grundigt nok, men blot erklæret moren uegnet ved at postulere dette i sagens akter. Det begrænsede samvær mellem moren og hendes søn blev også lagt til grund i dommen og Norge blev dømt fordi de ikke havde beskyttet mor og barns tilknytning tilstrækkeligt. Derudover havde Norge heller ikke gjort sig umage for at imødekomme barnets og morens bedste (best interest). Alvorligheden af indgrebet i deres liv begået af de norske myndigheder blev af disse myndigheder ikke håndteret ud fra et synspunkt om, at et barn har ret til sin mor.

Bilag J: Vejledning om frigivelse af børn til adoption

Europarådet har den 6. juni 2018 afgivet en bindende rapport *"Striking a balance between the best interest of the child and the need to keep families together"* for de ratificerede lande, der præciserer staternes forpligtelse til at sikre, at børn beskyttes og forbliver hos deres primære omsorgsperson. I denne forpligtelse, er staterne i særdeleshed forpligtede til at sikre retssikkerheden i sager, der vedrører familier.

Rapporten blev udarbejdet på baggrund af en gennemgribende undersøgelse foretaget af Norge, hvis børneområde er identisk med det danske, hvor retssikkerheden ikke er tilfredsstillende.

Af rapportens pkt. 4 fremgår:

"Furthermore, Article 8 of the European Convention on Human Rights (ETS No. 5) makes it clear that citizens are entitled to respect for their private and family lives. Expanding on this provision, the European Court of Human Rights has said in the case of R.M.S. v. Spain that "[t]he Court takes into consideration the fact that it is an interference of a very serious order to split up a family. Such a step must be supported by sufficiently sound and weighty considerations in the interests of the child"."

---

¹⁴ Link til dommen: <https://hudoc.echr.coe.int/eng-press#%20>

Rapporten *"Striking a balance between the best interest of the child and the need to keep families together"* vedlægges i sin fulde længde, idet denne rapport skal iagttages i forbindelse med lovarbejdet.

I vores hørings svar, er der indsat bestemmelser, der har til formål at sikre, at den danske stat lever op til sin forpligtelse i medfør af EMRK art. 6.

Det ses ikke i loven, at man har indført bestemmelser, der dels sikrer, at sagsbehandlingen er retssikkerhedsmæssig korrekt eller sikrer, at de sagsbehandlere, der har ansvaret for sagsbehandlingen, er personligt ansvarlige for sagen, som EMRK art. 41 forpligter den danske stat til. Enhver ansat i en offentlig eller statslig myndighed, der behandler sager, der vedrører borgeres velfærd, er personlig ansvarlig for de krænkelser af menneskerettighederne, der måtte ske.

I vores hørings svar, er der indsat bestemmelser, der har til formål at sikre, at den danske stat lever op til sin forpligtelse i medfør af EMRK art. 41.

EMRK art. 8:

Der ses gennemgående mange krænkelser af EMRK art. 8 i lovudkastet til den nye Forældreansvarslov. Lovudkastet tilsidesætter enhver familie og ethvert barns ret til privatliv, hvilket vores hørings svar har til formål at sikre ændret således, at den danske stat lever op til sin forpligtelse i medfør af EMRK art. 8 – retten til privatliv.

Af høringslisten smh. med udtalelser fra såvel Socialministeren, som fra Pernille Rosenkrantz-Theil fra Socialdemokratiet, kan konstateres, at man ved den danske stat har til hensigt at tvangsbortadoptere børn, der kommer i forbindelse med Familieretshuset. Det forhold rejstes der meget skarp kritik af, og der rejstes en skarp kritik af den "fordækthed", der følger hermed.

Af rapporten *"Striking a balance between the best interest of the child and the need to keep families together"* fra Europarådet fremgår direkte, at staterne skal sikre, at familierne forbliver samlet, og hvis der skal ske en adskillelse grundet barnets sikkerhed i form af en anbringelse udenfor hjemmet, er staten forpligtet til at arbejde hen imod en forening af familien igen, idet en anbringelses udenfor hjemmet alene må være en midlertidig foranstaltning.

En permanent adskillelse af barnet og dets familie i form af tvangsbortadoption, er kravene for et sådant indgreb, på nuværende ved at blive prøvet i Storkammeret ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol i sagen CASE OF STRAND LOBBEN AND OTHERS v. NORWAY, Application no. 37283/13, og der henstilles til, at man i den danske stat udviser respekt for PACE og Europarådets vurdering af dette spørgsmål samt udviser respekt for Den Europæiske

Menneskerettighedsdomstols bedømmelse heraf, når CASE OF STRAND LOBBEN AND OTHERS v. NORWAY er endeligt afgjort.

En administrativ frihedsberøvelse af et barn henhører under EMRK artikel 5

En anbringelse udenfor hjemmet betegnes som en frihedsberøvelse i medfør af Grundlovens § 71 jf. EMRK art. 5:

"1. Enhver har ret til frihed og personlig sikkerhed. Ingen må berøves friheden undtagen i følgende tilfælde og i overensstemmelse med den ved lov foreskrevne fremgangsmåde:

- a) lovlig forvaring af en person efter domfældelse af en kompetent domstol;*
- b) lovlig anholdelse eller forvaring for ikke-efterkommelse af en domstols lovlige påbud eller for at sikre opfyldelsen af en ved lov foreskrevet forpligtelse;*
- c) lovlig anholdelse eller forvaring af en person med det formål at stille ham for den kompetente retlige myndighed, når der er begrundet mistanke om, at han har foretaget en retsstridig handling, eller når der er rimelig grund til at anse det for nødvendigt for at hindre ham i at foretage en retsstridig handling eller i at flygte efter at have fuldbyrdet en sådan;*
- **d) forvaring af en mindreårig ifølge lovlig kendelse med det formål at føre tilsyn med hans opdragelse eller for at stille ham for den kompetente myndighed;***
- e) lovlig forvaring af personer for at hindre spredning af smitsomme sygdomme, af personer der er mentalt abnorme, drankere, narkomaner eller vagabonder;*
- e) lovlig forvaring af personer for at hindre spredning af smitsomme sygdomme, af personer der er mentalt abnorme, drankere, narkomaner eller vagabonder;*
- f) lovlig anholdelse eller forvaring af en person for at hindre ham i uretmæssigt at trænge ind i landet eller af en person, mod hvem udvisnings- eller udleveringssag er svævende.*

2. Enhver, der anholdes, skal ufortøvet på et sprog, som han forstår, underrettes om grundene til anholdelsen og om enhver mod ham rettet anklage.

3. Enhver, der anholdes eller tages i forvaring i henhold til bestemmelserne i denne Artikels stk. 1 c), skal ufortøvet stilles for en dommer eller anden øvrighedsperson, der ved lov er bemyndiget til at udøve domsmyndighed, og skal være berettiget til rettergang inden en rimelig tid, eller til at blive løsladt i afventning af rettergang. Løsladelsen kan gøres betinget af sikkerhed for, at den pågældende giver møde under rettergangen.

4. Enhver, der berøves friheden ved anholdelse eller forvaring, skal være berettiget til at tage skridt til, at der af en domstol træffes hurtig afgørelse om lovligheden af hans forvaring, og at hans løsladelse beordres, hvis forvaringen ikke er retmæssig;

5. Enhver, der har været genstand for anholdelse eller forvaring i modstrid med bestemmelserne i denne Artikel, har ret til erstatning."

Jon Fridrik Kjølbro anfører i "**Den Europæiske Menneskerettighedskonvention - for praktikere**", 3. udgave, Jurist- og Økonomforbundets Forlag 2010, side 285, nederst, side 286, øverst:

"..Konventionen stiller nogle krav til frihedsberøvelsens formål. For at være forenelig med konventionen skal en frihedsberøvelse varetage mindst ét af de formål og dermed være omfattet af mindst en af de frihedsberøvelsesgrunde, der er opregnet i litra a til f. Opregningen af tilfælde, hvor frihedsberøvelsen kan være forenelig med konventionen, er udtømmende og udgør en undtagelse fra retten til frihed og skal derfor fortolkes indskrænkende. Det gælder, selv om der er tale om bekæmpelse af f.eks. organiseret kriminalitet."

I den danske stat sker frihedsberøvelser af børn ud fra et skøn, og i alt for mange sager, på baggrund af fejlagtig sagsbehandling, der ikke lever op til den nationale lovgivning eller de internationale konventioner.

Domspraksis fra EMD:

Af praksis fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol fremgår klart og tydeligt, at enhver anbringelse udenfor hjemmet alene skal være:

"Temporary measure" og at ethvert skridt i forbindelse med en tvangsfjernelse skal være foreneligt med det endelige mål at genforene familien ("ultimate aim of reuniting the natural parents and the child").

Af sag **Veniosov mod Ukraine afgjort af EMD den 15. december 2011 under sagsnummer 30634/05** udtaler EMD i præmis 43, at listen over undtagelser til retten til frihed i artikel 5, § 1, er udtømmende ("exhaustive"), og at undtagelserne skal være genstand for en indskrænkende fortolkning ("a narrow interpretation").

Præmis 43 har følgende indhold på originalsproget: *"The Court reiterates that, in proclaiming the right to liberty, Article 5 § 1 contemplates the physical liberty of the person and its aim is to ensure that no one should be dispossessed of this liberty in an arbitrary fashion. The list of exceptions to the right to liberty secured in Article 5 § 1 is an exhaustive one and only a narrow interpretation of those exceptions is consistent with the aim of that provision (see Doronin v. Ukraine, no. 16505/02, § 52, 19 February 2009, with further references)."*

Af FN-konventionen af 20 november 1989 om Barnets Rettigheder (Børnekonventionen) fremgår af artikel 9, stk. 1, og af artikel 18, stk. 2, følgende:

Artikel 9, stk. 1, Deltagerstaterne skal sikre, at barnet ikke adskilles fra sine forældre mod deres vilje, undtagen når kompetente myndigheder, hvis afgørelser er undergivet retlig prøvelse, i

overensstemmelse med gældende lov og praksis bestemmer, at en sådan adskillelse er nødvendig af hensyn til barnets tarv.

En sådan beslutning kan være nødvendig i særlige tilfælde, f.eks. ved forældres misbrug eller vanrøgt af barnet, eller hvor forældrene lever adskilt og der skal træffes beslutning om barnets bopæl.

Af artikel 18, stk. 2 fremgår, med henblik på at sikre og fremme de rettigheder, der er indeholdt i denne konvention, at deltagerstaterne skal yde passende bistand til forældre og værger ved disses udførelse af deres pligter som opdragere af børn og skal sikre udviklingen af institutioner, ordninger og tjenesteydelser til omsorg for børn.

FN's børnekomite "(COMMITTEE ON THE RIGHTS OF THE CHILD) udtaler i "Concluding observations - Denmark" af 23. november 2005 bekymring over det stigende antal anbringelser uden for hjemmet af børn i Danmark.

I præmis 33 udtales det blandt andet, at "en grundig vurdering af behovet for" ("a thorough assessment of the need of") anbringelse af børn uden for hjemmet ikke altid finder sted i Danmark, og at kontakten mellem det anbragte barn og forældrene er "meget begrænset" ("very limited"). I præmis 34 anbefales det blandt andet, at de danske myndigheder øger indsatsen med at yde støtte til børnene og deres forældre med henblik på at begrænse antallet af anbringelser uden for hjemmet.

I FN's "Guidelines for the Alternative Care of Children" af 24. februar 2010. I afsnit II (a), punkt 3, fastslås princippet om, at anbringelse af børn uden for deres familie skal tilrettelægges således, at man mest muligt øger muligheden for, at barnet kan returnere til sin familie. I de efterfølgende afsnit beskrives den indsats, som myndighederne skal foretage for at støtte familier i at kunne passe deres egne børn.

I punkt a i afsnittet om "Children deprived of a family environment" i "Concluding Observations" of the Committee on the Rights of the Child vedrørende Danmark af 4. februar 2011 anbefaler komiteen, at de danske myndigheder i højere grad "tilbyder tilstrækkelig støtte" ("provide appropriate support") til familier for at begrænse omfanget af anbringelse af børn uden for hjemmet.

I **Ufr 1995.151 VLD** blev Ankestyrelsens afgørelse i en sag om anbringelse af et barn uden for hjemmet uden forældrenes samtykke af landsretten underkendt som ugyldig, idet planen for barnet ophold uden for hjemmet led af væsentlige mangler. Landsretten udtalte nærmere: "Da

den i sagen foreliggende plan hverken indeholder en angivelse af den forventede varighed af anbringelsen eller en beskrivelse af den påtænkte behandling af barnet samt ej heller en angivelse af, hvilke foranstaltninger der påtænkes iværksat for familien, findes planen ikke at opfylde betingelserne i bistandslovens § 66 b, stk. 2, hvilket burde have været påset af Den Sociale Ankestyrelse. Herefter findes Den Sociale Ankestyrelses afgørelse at lide af så væsentlige mangler, at den må tilsidesættes som ugyldig."

I 1995 synes retssikkerheden er være intakt ved de danske domstole, hvilken retssikkerhed ikke er opretholdt.

I sag **K. og T. mod Finland afgjort af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol EMD (Storkammeret) 12. juli 2001 under sagsnummer 25702/94**, blev EMRK artikel 8 anset for krænkede blandt andet fordi, myndighederne ikke havde gjort sig tilstrækkelige anstrengelser for at forsøge at genforene familien i et tilfælde, hvor der var sket tvangsfjernelse af familiens børn.

Det fremgår af sagen, at moderen havde været tvangsindlagt flere gange med psykiatriske lidelser (blandt andet skizofreni), da hendes søn "M" i 1993, der dengang var 4 år gammel, blev anbragt på et børnehjem med moderens samtykke. I juni 1993 fødte moderen endnu et barn "J", som straks blev fjernet fra moderen. 14 dage senere blev den anbringelsen af sønnen M ændret til også at være tvangsmæssig. Som begrundelse for anbringelse af J uden for hjemmet uden forældrenes samtykke henviste myndighederne til moderens sygdom og de foreliggende oplysninger om aggressiv adfærd fra moderens side. For så vidt angik faderen henviste myndighederne til, at han ikke kunne overkomme pasningen af både den syge moder og det nyfødte barn. Også efter tvangsfjernelsen af børnene fortsatte moderen med mellemrum at blive indlagt på psykiatrisk hospital såvel frivilligt som tvangsmæssigt. Faderen flyttede i juli 1993 i familiecenter sammen med det nyfødte barn J. Moderen fik tilladelse til at besøge børnene, når der var en sygeplejerske til stede.

Børnene blev efter nogen tid overført til en plejefamilie.

Forældrene måtte besøge børnene en gang om måneden i 3 timer ad gangen. Derudover ville plejefamilien besøge forældrene sammen med børnene hver 6. måned (præmis 77). I præmis 60 udtaler en sagkyndig, at et samvær af det omhandlede omfang var tilstrækkeligt til, at familien ville kunne genforenes, hvis det senere viser sig, at det ikke længere er nødvendigt, at børnene er tvangsfjernede. I november 2000 ophævede myndighederne kravet om, at samværet skulle være overvåget. Der skulle være et samvær om måneden. Hver 2. måned skulle være i forældrenes hjem, hvor børnene ankommer lørdag kl. 11 og rejser søndag kl. 16.00. De øvrige besøg skulle være hos plejefamilien, og de skulle strejke sig fra kl. 11.00 om søndagen og frem til kl. 17.00.

Derudover tillodes det, at børnene kom på ferie hos forældrene 2 uger i sommerferien og en enkelt dag og nat i julen. Af præmis 179 følger det, at EMD (Storkammeret) fandt, at det udgjorde en krænkelse af EMRK artikel 8, at myndighederne ikke havde udvist større anstrengelser i forsøget på at genforene familien, end tilfældet var. I præmis 178 udtales, at artikel 8 kræver, at det er et vejledende princip ("guiding principle"), at tvangsfjernelse skal anses for en midlertidig foranstaltning ("temporary measure"), og at ethvert skridt i forbindelse med en tvangsfjernelse skal være foreneligt med det endelige mål at genforene familien ("ultimate aim of reuniting the natural parents and the child").

Den foreløbige anbringelse af det nyfødte barn J blev anset for en selvstændig krænkelse af moderens rettigheder. I præmis 168 udtaler storkammeret blandt andet, at det er en særdeles indgribende foranstaltning at tage et nyfødt barn fra sin mor, og det kræver ekstraordinære grunde at fjerne et nyfødt barn fra sin mor. Storkammeret bemærkede blandt andet, at det ikke var oplyst, at myndighederne havde overvejet andre midler end tvangsfjernelse (også præmis 168). Afsnittet afsluttes således: "*.....when such a drastic measure for the mother, depriving her totally of her new-born child immediately on birth, was contemplated, it was incumbent on the competent national authorities to examine whether some less intrusive interference into family life, at such a critical point in the lives of the parents and child, was not possible.*"

EMD fandt i ovenstående sag, at – på trods af reel psykisk sygdom – at der var sket en krænkelse af EMRK art. 8, idet myndighederne ikke havde gjort tilstrækkeligt for at bringe familien sammen igen.

I sag R mod Finland afgjort af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol (EMD) den 30. maj 2006 under sagsnummer 34141/96 blev der statueret krænkelse af EMRK artikel 8.

Den 24. november 1992 indvilgede et barns forældre i, at barnet, der var 5 år gammelt, blev anbragt uden for hjemmet. Anbringelsen var blandt andet begrundet i, at moderen, der havde udviklet en psykiatrisk lidelse, optrådte voldeligt over for barnet, og at hverken faderen eller moderen kunne yde den tilstrækkelige omsorg for barnet. I starten kunne barnet komme på besøg hos sin far. Af præmis 12 fremgår det imidlertid, at myndighederne inddrog faderens tilladelse til at få barnet på besøg i sit hjem, idet man konstaterede, at barnet begyndte at masturbere, hvilket man overvejede kunne skyldes seksuelt misbrug af barnet. Han fik nu tilladelse til at besøge barnet 1 gang og nogle gange 2 gange om måneden på børnehjemmet. Fra juni 1994 kunne barnet igen komme på besøg hos faderen en gang om måneden. Myndighederne overvågede ikke på noget tidspunkt hjemmebesøgene.

Af præmis 12 fremgår yderligere, at det fremgår af journalark, at det på et møde den 1. december 1992, hvor faderen deltog, blev besluttet, at faderen kunne besøge sønnen cirka 2 gange om måneden, idet "konstante" besøg kunne virke forstyrrende på barnet. Af præmis 14 fremgår, at det af myndighedernes journal fra 11. marts 1993 fremgår følgende: "... Idet det ikke længere er hensigten at få barnet placeret hos sine forældre, men derimod hos plejeforældrene, bør processen med hensyn til at få barnet adskilt fra forældrene fortsættes". Af præmis 20 fremgår det, at forvaltningen 4. november 1994 besluttede ikke at hjemgive barnet, efter at faderen forudgående havde begæret det hjemgivet.

Det blev også besluttet, at man ville arbejde for, at barnet skulle forblive hos plejeforældrene (også præmis 20). Af præmis 21 og 23 fremgår det, at faderen indbragte forvaltningens afgørelse for retten, og at retten ikke imødekom faderens anmodning om, at barnet skulle undersøges af en af faderen navngiven psykiater. Retten stadfæstede forvaltningens afgørelse og opretholdt anbringelsen.

Den 1. juni 1995 blev barnet placeret hos en plejefamilie 150 km. fra faderens hjem. I indledningen af præmis 89 udtaler EMD blandt andet: "EMD skal gentage det ledende princip, hvorefter en tvangsanbringelse skal anses som en midlertidig foranstaltning, som skal afbrydes, så snart forholdene tillader dette, og at ethvert skridt, der fører til midlertidig anbringelse uden for hjemmet, skal være forenelig med det ultimative krav forsøg på at genforene de biologiske forældre og barnet". I præmis 94 konkluderer EMD, at artikel 8 er krænket.

EMD henviser i præmis 92 og 93 blandt andet til, at faderen i begyndelsen kun fik lov til at besøge barnet 2 gange om måneden og senere kun en gang hver anden måned. Dette hindrede efter EMDs opfattelse muligheden for, at familien kunne genforenes, hvilket er i strid med EMRK artikel 8, med mindre der foreligger ganske særlige omstændigheder. EMD fandt også, at der gik lang tid, inden faderen fik aktindsigt i journalark vedrørende barnet.

Af sagerne fra EMD kan det konstateres, at staterne, der har begået disse forhold, alle er blevet dømt for krænkelse af art. 8, idet en anbringelse udenfor hjemmet alene skal være en midlertidig løsning og idet staterne har et ansvar for at bringe familien sammen igen så snart, at forholdene taler herfor.

I sag **P, C og S mod Storbritannien** afgjort den **16. juli 2002** under sagsnummer **56547/00** udtaler **Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol** i indledningen af præmis 113 generelt: "*The mutual enjoyment by parent and child of each other's company constitutes a fundamental element of family life, and domestic measures hindering such enjoyment amount to an interference with the right protected by Article 8 of the Convention*".

Deraf følger, at udgangspunktet er, at EMRK artikel 8 beskytter forældres og børns ret til at være sammen, og at foranstaltninger i national lovgivning, der forhindrer dette, kan være i strid med artikel 8.

Af præmis 113 følger imidlertid også, at EMRK anerkender, at børn kan tvangsfjernes fra deres familie, hvor dette anses for "necessary in a democratic society" ("nødvendigt i et demokratisk samfund"). I præmis 116 udtales det - også som en generel forudsætning - følgende: "*While the authorities enjoy a wide margin of appreciation in assessing the necessity of taking a child into care, in particular where an emergency situation arises, the Court must still be satisfied in the particular case that there existed circumstances justifying the removal of the child, and it is for the respondent State to establish that a careful assessment of the impact of the proposed care measure on the parents and the child, as well as of the possible alternatives to taking the child into public care, was carried out prior to implementation of such a measure*". Heraf følger, at det under en sag ved EMD er de nationale myndigheder, som skal bevise ("establish"), at man har foretaget en omhyggelig ("careful") vurdering af det påtænkte indgrebs indvirkning på forældrene og barnet, og at man inden iværksættelsen af en tvangsfjernelse omhyggeligt har overværet mulige alternativer til tvangsfjernelse ("possible alternatives to taking the child into public care").

I sagen var en mor den 7. maj 1998, kl. 04.42 blevet indlagt for at føde ved kejsersnit. Moderen var straffet for tidligere at have vanrøgtet sit tidligere barn. Samme dag, kl. 10.30 besluttede kommunen, at barnet skulle tvangsfjernes. Kl. 16.00 fjernede socialrådgivere fra kommunen barnet fra moderen, der fortsat lå på hospitalet. EMD fandt, at dette udgjorde en krænkelse af artikel 8.

Af præmis 132 fremgår blandt andet, at myndighederne under sagen ved EMD havde henvist til, at man ikke kunne tillade overvåget samvær mellem barnet og forældrene, idet der havde været et spændt forhold mellem forældrene og personalet på hospitalet, og at hospitalet derfor ikke kunne tage ansvaret for barnets sikkerhed, hvis det skulle forblive hos moderen under indlæggelsen. EMD noterede sig blandt andet, at moderen var så svag efter fødslen, at hun var nødt til at ligge i sengen. EMD fandt, at det ikke var åbenbart, at det ikke var muligt, at barnet og moderen kunne forblive sammen under opholdet på hospitalet under overvågning, idet moderens muligheder for at skade barnet på dette tidspunkt har været væsentligt mere begrænset end efter udskrivningen. Derudover fandt EMD, at der ikke forelå oplysninger om, at moderen ville udsætte barnet for livsfare. Det var ikke godtgjort, at den fare, der eventuelt var, kunne modvirkes med mindre indgribende foranstaltninger. Som det fremgår af afgørelsens præmis 131 anser EMD tvangsfjernelsen af et nyfødt barn fra sin moder for "traumatisk for moderen" og udsætter hendes fysiske og mentale helbred for pres, og det berøver den nyfødte baby for nærkontakt med dennes naturlige moder herunder muligheden for at få bryst.

Grundet den måde, hvorpå sagsbehandlingen i Danmark generelt udøves, hvor der er en fejlprocent på 60 % på landsplan i sager, der vedrører børn, findes det meget betænkeligt, at man fra den danske stats side har et formål med Familieretshuset, der skal udmunde i tvangsbortadoptioner fremfor at sikre, at den danske stat lever op til kravene i de ratificerede menneskerettighedskonventioner.

At undersøgelserne af forældrene i anbringelsessagerne, som senere leder til tvangsbortadoption af børnene, ikke lever op til de konventionsbestemmelser som Danmark har forpligtet sig til ses i nedenstående kommentar af psykolog Karen Littauer.

Kommentar fra psykolog Karen Littauer af den 25. maj 2020 på Facebook:

"Jeg sidder med 10 forældrekompetenceundersøgelser her, som forældre har bedt mig læse igennem, fordi de føler de uberettiget har fået tvangsfjernet deres babyer og mindre børn. Flere af børnene er ved at blive tvangsbortadopteret. I ingen af sagerne handler det om vold, seksuelle overgreb, rusmiddelmisbrug, psykisk vold eller omsorgssvigt, hvor handler om opfyldelse af et barns basale behov. I kun 1 sag har der været vold mellem far og mor, hvor mor er flygtet til krisecenter med barnet og hvor man så kan undre sig over, hvorfor barnet først tvangsanbringes i længere tid på institution for til sidst at blive anbragt hos den voldelige far og ikke hos moderen. I alle sagerne omtales forældrene som kærlige forældre, der tydeligvis gerne vil deres børn det godt.

I 8 af sagerne er forældrene ikke uddannede, arbejdere eller håndværksuddannede. I de to sidste, er den ene forælder akademiker, men med en anden etnisk baggrund en dansk. Halvdelen af alle forældrene har en anden etnisk herkomst end dansk. Hvad er det så for forældre der for taget deres børn? Jeg kan ikke tro det er den gruppe Mette Frederiksen nævnte i sin nytårstale, som der skulle tages en masse børn fra.

I de forældrekompetenceundersøgelser jeg har her, er det ikke pædagoger i vuggestuer eller børnehaver eller sundhedsplejersker der har anmeldt familierne, så der er kommet en underretning. Det er i 8 ud af 10 tilfælde en tidligere ven, en nabo eller en arbejdskonkurrent, som den ene forælder eller begge forældre havde en konflikt med.

I forældrekompetenceundersøgelserne tales der ofte om "man har en formodning om" eller "det kan muligvis medføre" når der tales om hvilke fremtidsscenerier der kan være angående de kun evt. manglende forældrekompetencer. Altså vi taler ikke direkte om manglende forældrekompetencer, men nogen der måske kan vise sig at mangle i fremtiden! Forældrene er observeret ganske flygtigt ser det ud til ud fra et meget tyndt og usagligt bidrag fra observationshjemmene. Testene viser i nogen tilfælde, at forældrene score under normalen. Men disse test er taget hvor forældrene var Max stressede på et observationshjem med truslen om at få

taget barnet hængende over hovedet. Måske havde de en nyfødt eller som en forælder var ny-opereret og kom fra at have ligget i fuld narkose. Nogle forældre var ordblinde, andre havde kun dansk som 2.sprog eller kom fra en anden kulturbaggrund. Det er ikke nok med en tolk på disse tests og der bør ikke testes under nogen af de nævnte forudsætninger, da testscoren så bliver uhensigtsmæssig lav i forhold til virkeligheden. Og så må man spørge sig selv, må lavt begavede ikke få børn? For så kan vi jo lige så godt tvangskastrere dem i stedet for både børn og forældre skal gå så grueligt meget igennem.

Venligst del dette opslag. De nye regler gør, at der kommer flere og flere tvangsfjernelser som ikke tager hensyn til hverken barnets tarv eller familierne som helhed. Alle skal vide, at der er noget helt galt. Der er hverken opsyn med kommunerne, observationshjemmene eller plejefamilierne. Der er ingen retssikkerhed.”

Det er vigtigt at den arbitrære adfærd og vilkårlighed grundet manglende faglighed hos myndighederne adresseres øjeblikkeligt i form af uddannelse af medarbejderne. Med uddannelse menes der en solid uddannelse i form af ECTS validering, som kan tilbydes med SU tilskud.

Der har været stor fokus på området i de seneste år og det ses ikke forbedret siden loven blev vedtaget i april 2019. Der sker alt for mange fejl i sagsbehandlingen inden Familieretshuset skal behandle sagen.

Bilag K: Bekendtgørelse om separation og skilsmisse

Ingen bemærkninger

Bilag L: Vejledning om separation og skilsmisse

Ingen bemærkninger

Bilag M: Vejledning om behandlingen af pensionsrettigheder ved separation, skilsmisse og død

Ingen bemærkninger

Arbitrær adfærd

De sidste par år har den stigende afsløring af kommunernes vilkårlige og lovstridige sagsbehandling på børneområdet medført store antal fyringer, et øget antal eksterne revideringer og undskyldninger og beklagelser til de ramte familier. Fælles for alle sagerne, som dækkes af medierne er, at personlige skøn, bias og manglende faglighed lægger til grund for den grove

fejlbehandling, som for alt for mange børn og forældre indebærer velfærdsfortabelse i form af sygdom og stress og derved tab af indkomst.

Den vilkårlige sagsbehandling baseret på skøn, følelser og manglende faglighed kompromitterer retssikkerheden for børn og forældre. Flere af vores medlemmer har berettet om traumatiske forløb hos både Familieretshuset og ved domstolene, blandt andet fordi der ikke er kontinuitet i sagsbehandlingen og alt afhænger af den enkelte sagsbehandlers egne holdninger til forældrene, børneopdragelse, tilknytning osv.

Således kan et barn ved en børnesamtale i Familieretshuset sige, når adspurgt direkte, at det kunne være sjovt at bo hos samværsforælderen, hvorefter bopælen over barnet tildeles samværsforælderen uagtet, at barnet i otte år har haft fast bopæl og en hverdag hos den anden forælder. I andre sager inddrager man slet ikke barnet og det er endda set, at Familieretshuset begrundet den manglende inddragelse med at *"man ved godt hvad barnet vil sige"*, hvorefter der træffes en afgørelse der strider imod barnets ønsker.

Vilkårligheden ses også i form af behandlingstider i Familieretshuset, hvor en nylig sag om midlertidig forældremyndighed blev behandlet på under en måned, hvor andre sager, der også omhandler midlertidige afgørelser, har op til ni måneders ventetid.

Der ses ingen kontinuitet i brugen af retningslinjerne for hvornår Familieretshuset skal behandle en sag om forældremyndighed, bopæl og samvær. Til eksempel har Familieretshuset i marts 2020 truffet en midlertidig afgørelse om, at give den fulde forældremyndighed over et 3-årigt barn til en samværsforælder, som har weekendsamvær hver anden weekend på timebasis (uden overnatning). Den midlertidige afgørelse blev truffet tre måneder efter, at Østre Landsret havde afsagt dom i forældremyndighedssagen, hvor forældrene fortsat skulle dele forældremyndigheden. Der var ikke nye oplysninger i sagen og afgørelsen blev truffet på det samme oplysningsgrundlag som Østre Landsret havde til rådighed da de afsagde dom. Tillige var Østre Landsretsdommen anket til Højesteret af samværsforælderen, hvorfor Familieretshuset ikke havde kompetence til, at træffe en midlertidig afgørelse, da sagen stadig verserede ved domstolene. Barnet blev overleveret til den nye forældremyndighedsindehaver og har d.d. ikke set sin primære omsorgsperson i knap en måned. Den nye forældremyndighedsindehaver har fjernet det af barnets efternavn som tilhører den primære omsorgsperson og har skrevet til Familieretshuset, at denne ikke ønsker, at barnet igen skal se sin primære omsorgsperson. Til trods for at den primære forælder med det samme søgte midlertidigt kontaktbevarende samvær, har Familieretshuset ikke færdigbehandlet denne anmodning.

Vores forening modtager flere sager hvor afgørelser truffet i Familieretshuset ikke begrundes i hvad der er bedst for barnet, men ene og alene begrundes med hvad den anden forælder ønsker. Afgørelserne er tit i strid med barnets ønsker og behov og omhandler især de sager, hvor børn er overdraget til en voldelig forælder. Den ikke-voldelige forælder er af kommunen eller Familieretshuset blevet kategoriseret som usamarbejdsvillig, idet denne fremstår krisepreget grundet volden samt myndighedernes manglende anerkendelse og forståelse af volden. I disse sager ses en tilbøjelighed til komplet mangel på perspektivering af hvad der er barnets bedste og i stedet fokuseres der så kraftigt på den voldsramte forælder, at det i flere sager må anses som værende bevidst ydmygende, nedgørende og skadelig sagsbehandling, jf. FNs Konvention mod Tortur og anden Grusom, Umenneskelig eller Nedværdigende Behandling eller Straf.

Til eksempel oplevede en forælder, som så sine børn ved overvåget samvær i Familieretshuset ikke at måtte medbringe gaver til børnene. Der måtte heller ikke benyttes elektronik hvilket betød, at forælderen ikke kunne taget billeder af sig og børnene, tillige skulle der tales højt og kun tales dansk. Disse vilkår var blevet fastsat af den anden forælder og godtaget af Familieretshuset. Oplysningerne i sagen viser, at der er tale om en god og kærlig forælder som børnene elsker. Der er intet vold, intet misbrug eller andre forudsætninger for, at så voldsomme vilkår skulle kunne komme på tale. Forælderen protesterer over disse vilkår idet børnene ikke må få hverken fødselsdagsgaver eller julegaver. Protesterne fra forælderen får den overvågende psykolog til mundtligt at fastsætte flere vilkår. De nye vilkår inkluderer, at forælderen ikke må gå på toilettet med børnene hvis de skal tisse under samværet, ikke selv må benytte toilettet i Familieretshuset, ikke må give børnene indpakkede gaver selvom forælderen selv tager gaverne med hjem efter samværet og samværstiden blev omgjort til tiden forælderen måtte opholde sig i Familieretshuset. Forælderen adspurgte flere gang Familieretshuset om, at få disse nye vilkår på skrift, men blev afvist af sagsbehandleren hver gang. Dette er et tydeligt eksempel på hvorledes medarbejderen, i denne sag en psykolog, blev personligt provokeret af en i øvrigt helt acceptabel protest over samværsvilkår, som på ingen måde kan anses, at være i børnenes tarv. I stedet for at gå i dialog med forælderen i en empatisk og løsningsorienteret tilgang bliver psykologen personlig og ondskabsfuld og samværsrapporterne afspejler i høj grad psykologens personlige holdning til forælderen. Forælderen har intet sted at klage over psykologens adfærd, som fortsætter sin personlige vendetta mod forælderen i adskillige måneder. Da der efter et halvt år kommer en ny samværskonsulent på sagen ophæves vilkårene øjeblikkeligt, dialogen mellem forælderen og den nye samværskonsulent er konstruktiv og god og samværsrapporterne reflekterer i høj grad dette. I Familieretshusene er forældre som børns skæbner er i hænderne på personer, som kan have meget lidt egenindsigt, være partiske og deraf direkte ondskabsfulde og magtfordrejende.

Det er stærkt kritisabelt, at fagligheden i henhold til hvad der er til barnets bedste, men også den juridiske, er så lav hos en myndighed, som burde have til hensigt, at skabe tryghed hos børn og

forældre. Når fagligheden ikke er tilstede, opstår den arbitrære adfærd hvor retssikkerheden, trygheden og barnets bedste forsvinder ud af sagsbehandlingen. Når fagligheden ikke er til stede påføres børnene livsødelæggende skader, idet der opstår partiskhed, magtfordrejning og illoyal sagsbehandling. En sådan sagsbehandling er ofte krænkende og fjendtlig overfor den ene af forældrene og derved er fokus i sagsbehandlingen flyttet fra barnet til den ene forælder. Forældre der udsættes for denne behandling vil i sagens natur udvikle belastningsreaktioner i form af angst, depressive tilstande, stofskifte- og hjerte problematikker, osv.

Bedre retssikkerhed mod arbitrær og diskriminerende adfærd bør i høj grad adresseres via bedre uddannelse, kurser og øjeblikkelig udskiftning af medarbejdere som træffer lovstridige afgørelser. Social- og Indenrigsministeriet skal derfor sikre at afgørelser i børnesager følger menneskerettighederne og at den latente bias der er imod voldsramte mødre og børn bliver adresseret og ændret.

Der henvises i den forbindelse til CASE OF K. AND T. v. FINLAND, no. 25702/94 af 12. juli 2001, særligt præmis 155 og 168:

*155. The margin of appreciation so to be accorded to the competent national authorities will vary in the light of the nature of the issues and the seriousness of the interests at stake, such as, on the one hand, the importance of protecting a child in a situation which is assessed as **seriously threatening** his or her health or development and, on the other hand, the aim to reunite the family as soon as circumstances permit. When a considerable period of time has passed since the child was originally taken into public care, the interest of a child not to have his or her de facto family situation changed again may override the interests of the parents to have their family reunited.*

*168: "However, the taking of a new-born baby into public care at the moment of its birth is an extremely harsh measure. **There must be extraordinarily compelling reasons before a baby can be physically removed from the care of its mother, against her will, immediately after birth as a consequence of a procedure in which neither she nor her partner has been involved. The shock and distress felt by even a perfectly healthy mother are easy to imagine. [...]***

Der henvises til CASE OF P., C. AND S. v. THE UNITED KINGDOM, no. 56547/00 af 16. oktober 2002, præmis 131:

*131. It has nonetheless given consideration to the manner of implementation of the order, namely, the steps taken under the authority of the order. As stated above (see paragraph 116), the removal of a baby from its mother at birth requires exceptional justification. **It is a step which is traumatic for the mother and places her own physical and mental health under a strain, and it deprives the***

new-born baby of close contact with its natural mother and, as pointed out by the applicants, of the advantages of breast-feeding. The removal also deprived the father, C., of being close to his daughter after the birth.

Der henvises til CASE OF ÓNODI v. HUNGARY, no. 38647/09 af 30. maj 2017, præmis 29 og 30:

"2. The Court's assessment

(a) General principles

29. The Court reiterates that the mutual enjoyment by parent and child of each other's company constitutes a fundamental element of "family life" within the meaning of Article 8 of the Convention (see, among many other authorities, Monory v. Romania and Hungary, no. 71099/01, § 70, 5 April 2005 and Nazarenko v. Russia, no. 39438/13, § 60, ECHR 2015 (extracts)).

30. The essential object of Article 8 is to protect the individual against arbitrary action by public authorities. There are, in addition, positive obligations inherent in an effective "respect" for family life. In both contexts regard must be had to the fair balance that has to be struck between the competing interests of the individual and the community, including other concerned third parties, and the State's margin of appreciation. The Court has already repeatedly held that in matters relating to their custody the interest of children are of paramount importance. The child's best interests must be the primary consideration and may, depending on their nature and seriousness, override those of the parents (see Sahin v. Germany [GC], no. 30943/96, § 66, ECHR 2003-VIII and Plaza v. Poland, no. 18830/07, § 71, 25 January 2011).

Det er et krav i henhold til EMRK Artikel 8, at der skal være konkret og alvorlig trussel mod et spædbarns liv og helbred, hvis et spædbarn skal anbringes udenfor hjemmet. En formodning eller en gisning herom, opfylder ikke kravet om, at der skal være en konkret og alvorlig trussel mod spædbarnet.

Det er tillige et krav, at myndigheder ikke foretager **en arbitrær indblanding** i borgernes privatliv. En arbitrær indblanding er bl.a. en beslutning, som beror på et tilfældigt valg eller *et personligt skøn*.

Generelle bemærkninger

Autorisation af personale, herunder de børnesagkyndige psykologer er vigtigt og der skal etableres uafhængige klageinstanser og komiteer. Der gøres hermed opmærksom på at Psykolognævnet IKKE er en klageinstans, men udelukkende en tilsynsinstans. Gennemsigtigheden og retssikkerheden har i mange år været stærkt kompromitteret idet forældre og børn ikke har

mulighed for klage over børnesagkyndigt personale. Stærkt kritiserede og dokumenterede partiske psykologer er siden 2007 blevet brugt som tredje aktør af både Familieretshuset og domstolene. På nuværende tidspunkt er psykologer ikke specialistuddannede og der er ikke tilstrækkelig viden om vold og traumereaktioner.

I dag afspejler børnesamtaler de forskellige sektorerens hensigter og fortolkninger af *Barnets Bedste*, hvilket umuliggør at handle til *Barnets Bedste*.

Når *Barnets Bedste* ikke er defineret så lægger det op til at *Barnets Bedste* er et subjektivt begreb som forskellige instanser kan tolke og fortolke efter behov. Det kan aldrig blive til *Barnets Bedste*.

Vi anbefaler derfor at der med det samme vedtages en fælles definition af barnets bedste, som alle sektorer skal følge.

Den digitale ordning som benyttes af Familieretshuset er utilfredsstillende. Når en sag er indsendt via den digitale selvbetjening modtages der en kvittering *uden* dato. Der er heller ikke mulighed for, at få en udskrift af den ansøgning man har sendt ind til Familieretshuset, hvilket i dag ellers burde være en implicit mulighed i alle digitale selvbetjeningsløsninger. Derudover bør der udvikles et "track and trace" system, således at forældre og børn til enhver tid kan se hvor i processen og hos hvilken medarbejder sagen ligger til behandling.